

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhöz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Videkre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, október 11.

Kelet és nyugat.

Legujabb divat, hogy mindenkinek a más baja kezd fájni. Nálunk alig birnak a politikai körök valami érdekeltséget keltetni a népben a most folyó végtelenül fontos tárgyalások iránt, de Dreyfus kapitány sorsán könnyeztünk már annyit, akár csak nekünk kellene fizetni a deportálás költségét és a szükségessé vált újabb mozgósítási terv rengeteg árát. Az orosz nem hallja szibériai alattvalóinak a jajgatását, de Kinára vigyáz, hogy ott baj ne essék. Olaszországban lázong a nép s ő Krétát őrzi hajóival, hogy el ne szökjék, Franciaország a züllés és panamák útján vergődik, de minden gondját Orleánsi Fülöp és Vilmos keleti útja okozza.

Ebből a zür-zavarból hallik hozzánk a pápa szava, melyet a francia zárandokokhoz intézett. Elismeri egyrészt a jogot, másrészt azonban befelé irányozza a nemzetek szomszédba sandító szemét.

Többek közt így szól a zárandokokhoz:

»Rendkívüli alkalom hozott titeket hozzánk, tudniillik az a szándék, hogy megköszönjétek nekünk azt a legutóbbi tényünket, amelylyel a pápai Szék korábbi nyilatkozatait a Keleten gyakorolt hagyományos védőjogotok tárgyában megerősítettük.«

A beszéd további folyamán a társadalmi kérdéssről is szól a pápa és a következőket mondja:

»Ha a demokrácia keresztény szel-

lemű lesz, békét, virágzást és boldogságot fog biztosítani hazátnak a jövőre, de ha a forradalmi szocializmus karjaiba veti magát, ha a balga követelésekért küzd, amelyek a polgári társadalom alaptörvényeinek lerombolására törnek, annak magára a munkásosztályra nézve okvetlenül szolgaság, nyomor és pusztulás lesz a következménye.«

Itt a két momentum a pápa beszédében. A történelmi jog mindenkor tisztelete egyrészt, másrészt a fennálló jogrend tisztelete.

Elismeri a pápa a francziák történelmi jogon alapuló protektorátusát a keleti keresztények felett, de ezt a védelmet kívánja otthon és francia országban a kereszténység iránt.

Mert jól tudja azt a pápa, hogy a külszín, a francia demokratikus köztársaság atheisztikus külszine mit takar.

Ismeri a nép törhetlen hithűségét. Ismeri a hithirdetés céljaira hozott óriási évenkénti áldozatát, az állami kényszer iskolák hitelenségével szemben folytatott nehéz és anyagiakban kimerítő küzdelmet, a francia nép romlatlan hithűségét.

Tudja, hogy a 38 millió nép felett egy fanatikus csoport türelmetlensége lett az ur, tudja, ha nem is hirdetnék a a klikk lapjai a zsidó-szabadkőműves és protestáns kartel basáskodását és tudja azt is, hogy ez uralomnak nincs a népben gyökere, nem maradhat állandó, panamák nélkül sem.

Azért nem korhol csak buzdit. Elfogadja a demokratikus kormányformát, csak kívánja a nép érdekében is, hogy vigyék bele a kereszténységet. Kívánja,

hogy törődjünk jobban belügyeinkkel és reorganizálják ami nem jó.

A sok mondva csinált keleti kérdések helyett bátran lehetne foglalkozni az általános nyugati kérdéssel, a szociális viszonyokkal és helyesebb volna gyarmatok szerzése helyett megtartani a népet és Ázsiába telepíteni az erkölcsi és anyagi téren zsarnokoskodó klikk basákat.

Ott a nem keresztények között jobb talajt is kapnának kereszténytelen elveikhez. A francia nép pedig bármi módon megtisztulva azon elemektől, melyek minden pillanathban egy-egy ködöbással zavarják meg a fejlődés békés folyamatát, egy erkölcsi és anyagi megújulásnak nézhet elébe.

P—y.

Hatósági orvosok és az országos betegápolási alap.

A nyilvános betegápolásról szóló 1898 évi XXI. t. cz. január 1-ével életbelépő tárgyban a belügyminiszter körrendeletet bocsátott ki a törvényhatóságokhoz, meghatározva benne a hatósági orvosok és ezek vényeit elkészítő gyógyszerészek magatartását az új törvény életbeléptével.

Érdekes a körrendeletnek különösen azon része, mely a gyógyszereket aként osztályozza, hogy rendelhetők-e a nyilvános betegápolási alap terhére vagy nem, vagy csak mintaszerűleg (normaliter). Kétségtelen, hogy vinum chinai, malagenes vagy tokajense rendelése kissé terhére volna a mindenfelől fokozottabb mértékben igénybe vett alapnak, de pld. a chininum, morphinum, riczinum stb. eltöltése a rendeléstől elég szükkeblőséget árul el.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egy csúnya fiu két szép leányról.

Írta: F. P.

A nyáron adták a helybeli szinkörben a »Szinházi képtelenség« című igazi képtelenséget. Akkor történt velem egy kis képtelenség. A váradai jogásztársaság két szép virága arra szólított fel, hogy írjak róluk párhuzamosan valamit.

Én Istenem! mit lehet írni két csinos kis leányról? Azt, hogy szépek? Hisz látjuk! Azt, hogy kedvesek? Élvezzük a nem ugyan általában, de mindenesetre kedvükért készült éltető nzsónákat. Mászt pedig lehet ugyan írni, de nem illik, nem szabad, azaz hogy nem — divat.

Hanem végre is »uttörőnek bukni is érdem« s én elhatároztam, hogy uttörő leszek — a lányokkal szemben. Na ne tessék félreérteni! Nem a szívökhöz töröm az utat, mert ott igazán edemesen buknék el. Hanem hát írok róluk egy kis jellemrajzot, egy kis igazságot. Hangsúlyozom e szót: igazságot! S maguk kedves kis »megrendelő« babák legyenek türelmesek, inkább mellékelek rajzom mellé egy-egy jout.

Nini! A joutjou! Erről jut eszembe, hogy némely leányzó halomra gyűjti az apróságot, de csak minden szombaton törülgeti le. Igaz is! Minek azt megtörülgetni? Hisz

nem látja az udvarló, a kitől kaptuk, hogy nem gondolozzák. Vagy ha véletlenül meglátja, össze lehet szidni a szobalányt. Pedig akkor nap, mikor odahelyezzük arra a csókolni való kis polczra, ugyancsak ráparancsolunk Zsuzsira, Miczire, vagy nem tudom én kire, hogy: »ehhez ne nyuljon, ezt majd magam fogom törülgetni!« Én ha valaha szobalány leszek (ez ugyan nem ambitióm) el fogok mosolyodni az ilyenféle meghagyáson s bizony' le fogom őket törülteni mindennap.

Kedves megbízóim, ilyen magok közül az egyik, a barna. Azaz más szóval: hirtelen szeret jó barátokat, eszményképeket s aztán épp oly hamar el is dobja. Azt nézi bennük, szépek-e s vannak-e viczceik, szóval mulatságosak-e, lehet-e rajtuk nevetni? Nem pedig azt, hogy komolyak, okosak s jellemesek-e? Pedig higgye el kedvesem, hogy a komoly ember is tud szeretni, igaz, hogy homolyan; tud mulattatni egy olyan maga fajtájú hölgyet, igaz, hogy okosan s nincsenek megszegett becsület szavai, lejárt kártyaadósságai, zálogba vetett ruhái; de van jelleme, mely nem él vissza egy könnyen hevülő gyerek-leány érzelmeivel.

A szöke megrendelőm viszont roppan ideális gondolkozású és sentimentális a jót akaró mosolygásig. Ha muzsikát hall, pityereg. Ha egyik kis kutya megharapja a másikat, s ez a másik a viszonság elvét szem előtt tartva, szenvedélyével hosszas küzdelmet idéz elő, kötelességének tartja őket szóval és czurkossal kibékíteni. — Egy jogász dicsekszik ke-

gyével már két esztendeje. Pártfogója a diákoknak; a kik viszont rajongnak érte. Azt mondja néha, hogy szeretne meghalni szintén néha. Kizárólag lyrai verseket ír, szerelmes, de sentimentális. Regényeket olvas. Madarát minden reggel megcsókolja s takarításközben az előző napon ott levő fiatalemberek által elsízt czigarettek csutkáit az őket megrágcsált fogakalakja szerint osztályozza s azokat, a melyeken egy pár éles, hegyes fogtól ott hagyott nyom látszik, egy skatulyába összegyűjti, kiszedi belőlük a dohányt, megszártítja s ezzel hinti be a téli ruhákat nyáron, vagy a nyári ruhákat télen. Na hát kérem, ez nem lehet más, mint szerelem. »Ön tehát szerelmes, kedves szöke?« »És pedig állandóan,« mondja ő. »Szép, szép! Hát aztán tud-e főzni?« Pirulva bevallja, hogy már főzött egyszer zöld paszulyt, csak a szálkáit elfelejtette letisztítani. Ejnye! hiszen a barna is így járt, csak hogy ő a rántást felejtette ki belőle.

* * *

Kedves megrendelőim nagyon jó barátok. Nincsen titkuk egymás előtt semmi. Bevallják egymásnak forró és kevésbé forró érzelmeiket . . . letárgyalnak minden érdekes és kevésbé érdekes szívügyet s leszólnak néha valakit a sarga földig. Ez azonban nem zavarja őket abban, hogy az illető valakivel nagyon szivesen, sőt talán kelletlenül szivesebben diskuráljanak. — Hát tudják, nekem végre is nincs jogom s nincs tehetségem befolyásolni a ma-

Az opportunus „öreg generális”.

Pár hete, halljuk folyton, hogy *Tisza* Kálmán, Nagyvárad város képviselője beszámolót szándékszik tartani. A szándék azonban mindeddig csak szándék maradt, sőt olyan kétes értékű szándék és annyira, hogy a Magy. Ért. elkerülhetetlenül szükségesnek tartotta, hogy a *szándék* felől biztos tudomást szerezzen a legauthenticusabb személyiségtől, az „öreg generális”-tól. *Tisza* Kálmán úgy nyilatkozott, hogy a »beszámoló beszéd megtartása iránt még nem határozott végkép, mert jöhetnek olyan külső körülmények, a melyek azt fölsőlegessé teszik, másrészt beszámoló beszéd tartására a nagyváradiai részéről még eddig meghívást nem is kapott». A szabadelvű párt felelőtlen vezére bizonyára lekötözte a párt apróbb embereit, mikor az opportunus politika ilyen formuláját bocsátotta közhasználatra a válságos időkben.

Szüretkor.

»Hegyen völgyön laczikonyha, kalapáccstól kong a donga...» Így volt valamikor, nem is olyan régen. Az újabb szőlőműves nemzedék előtt e jó napok, mint boldog aranykor álomképei tűnnek föl. Szent Terézia napja körül a szőlőhegyek oldalain fölhangzott a vidám életzaj, mulatva szüretelők csapongó jókedve, itott pajzán kurjongatása. A szüreti munkát átszötte a belevegyülő vígság, valóságos áldomásává lett az egyéb mezei munkáknak.

Bármily gazdag arany kalász hullámozott a gazda földjén, ha még oly magasra emelkedtek is föl a gabona asztagok, valódi vidámságot csak a szüret hozott. Megmondotta már a királyi lantos: »bor vidámitja föl az emberi szívet.« Nagybirtokosaink szüreti mulatságain, bizonyos nemzeti jelleg mutatkozott abban a keresetlen, egyszerű élvezetbe, melyet a szüret nyújtott. Vörösmarty híres főthi dala, ily szüreti lakomán született. Hanem a jó napok sorsa olyan, mint az üstökös járása, feltűnik s elmúlik, évek mulnak, új nemzedék születik, míg egyszer halvány sugarával ismét elő lép, mint képe a messze multnak. Hajdan, a cigány zene mellett mulató szüreti vendégek körül kedveskedő házigazda arczán a nemzeti jóllét jele sugárzott; ma nincsenek mulató vendégek, kelletlenül fogadja a szőlős gazda a pinczéhez érkező finánczot. A nemzeti jellemet oly szép színben feltüntető szüreti munkát, fáradságos foglalkozássá tette, ott a hol van még mit szüretelni, egy parányi kis féreg, mint kötöző asszonyaink mondják: a *fulia bugár*.

guk gondolkodás módját és érzelmeit. De minthogy megengedték, van jogom véleményem nyilvánítására. S ez az: Van nekem egy kis kutyám. Mondhatom, engem nagyon szeret. De azért nem képes rám oly kedélyes képet vágni, mint másra. Ül mellettem nagy komolyan, értelmes szemével rám-rám néz s látszik rajta az az epikuzeur, filozofia: enni és aludni Tudják mi az ezen őszinteséggel szemben levő már emberi tulajdon? Tulságos emberismeret.

Szinte látom, hogy villan meg az a két barna és kék szempár. Tiltakoznak. S tulajdonosaik piczi szája kész a feleletre: »Hát hogy őszintén szóljunk kedves novella kereskedő ur, maga nagy tökfikló!« — Látják kis babák, ezt már szeretem. Maguknak ezen véleménye — lehet, hogy találó is — de mindenesetre őszinte akart lenni. Hanem konstatálnom kell, hogy nem tudott őszinte lenni. Más gondolkodik maguk most én rólam. Egy kicsit gorombábbat, de őszintébbet — Szerénytelenségem tiltja megmondani, mit.

— Érintettem már, hogy szőke parancsolóm kegyével már 2 vagy 3 esztendeje dicsekszik ugyanegy ur. Így van a barna is. — Beszéljek e veszélyes témáról? — Ha megengedik, fogok élni írói jogommal.

Nagyon szép, sőt az idealizmus követelte érzés, az állandó szerelmesség, vagy a szerelmi állandóság. Már a hogy jön. Magukban is van mindkettőből valami. Igaz, hogy a barnában csak azért, mert a szőkében is van, de ez el-

A földművelés minden ága között legtöbb jövedelmet kétség kívül a szőlő hozott; mily csapás tehát ennek pusztulása azokra, kiknek földtalaja másra nem is alkalmas?! De az idő ennek is meghozza majd gyógyszerét. Szüretkor a hordót kiforrázzák, mielőtt újbort öntenek beléje, miért ne forrázná, tisztogatná a jó Isten, e nagy szőlős gazda, a csapások ürönnével az embert?! Ezek nélkül olyan lenne utóbb az emberi élet, mint a holt tenger, melynek nem zavart vizébe, legszebb törekvéseink, gondolatunk alá hullanának.

Népünk ősi hagyományaihoz, megszokott életmódjához ragaszkodó, conservatív, másrészt gyakran önjára iránt is közönyös természete folytán, nem védekezett mindjárt a szőlő pusztulásának első hírére, nem adott azoknak hitelt, mese beszédnek tartotta. Nehéz is pusztulást hinni annak, a mihez az embert fáradozmai, reményei, örömei fűzik, amiben anyagi jólétének bírja forrását. Megjelentek már szőlőinkben a pusztító ellenség kiszámíthatlan milliárdjai, lassan, örök munkájok ereje látszott a csenevész hajtáson, a korán sárguló levelen, népünk egy része még akkor is az időjárás mostohaságának tulajdonítá ezt; míg végre fájdalmas tapasztalattal győződött meg a szomorú valóról, látván a pusztulás undokságát. Súlyos volt e csapás, de éledő reménnyel fogott hozzá a szőlőművelés az új ültetéshez. Eddig terméketlenül tartott homok területeken zöldelnek már kedveltebb honi fajaink, dusan jutalmazva a munkás fáradságát. Az amerikai vadveszőkkel tett kísérletek számos sikertelensége bénítólag hatott ezeknek telepítésére. Ebben van egyik legnagyobb akadály a hegyi szőlők ültetésének, a hegyközségek megalakulásának. Minden biztató szó, minden kedvezményhiába addig, míg egyes tehetősebb emberek által beállított nagyobb területű ojtvány szőlők, a példának vonzó erejével, hasonló munkásságra nem indítanak. Ily buzdító példánk eddig nem sok van, s a melyek vannak, roppant költséggel létesültek. Némi vígasztalan az általános pusztulásból a szakszerűbb szőlőművelés, mely mindinkább nagyobb tért foglal.

A szőlők elpusztulásával fölburjánzott a borgyártás, hamisítás bojtortánja. Haszonleső emberek bort termelnek a pinczék sötét üregeiben, bujdosva a világosság elől. A közvagyonosodás e tolvajai ellen a szőlők fölújításában van a legerősebb védelem. A bortermelés közegészség, közgazdaság tekintetéből egyaránt nagy fontossága nálunk. Népünk életmódjában a bor használata ugyiszólván életem. Mennyegző, keresztelő, halotti tor, jubileum, katona bucsuzásnál előtérbe lép a pohár kultusza. Lelkesedésünk szalmalángja vajmi gyakran boros pohárban születik, bizonyára erre gondol Vörösmarty, azt

végre mindegy. Hanem én egyiket sem tartom helyesnek, annál kevésbé szükségesnek, tekintve az Önök fiatal korát s mindeddig csak az érzésnek hódoló lelküket. Minek szerelmesnek lenni? Azaz, miért szerelmes egy 16—17 éves leány? Még jobban kifejezve, miért mondja minden 16—17 éves leány — s így maguk is — hogy szerelmes. Ezt nem tudom én megérteni. Pedig ez a leánytermészet elismert buvárlóinak is kimondott véleménye jelenünk modern leányainak e modern betegsége fölött. Hazudtolják meg e véleményt kedves kis barátomim. Legyenek vidámak, jó kedvűek, őszinték, háziasak és még most ne szerelmesek. Ne nézzék azt a maguknak kurizáló jogászyereket többnek, mint a mi s ne nézzék főleg házassulandóknak. Csak jó barátok, a kivél. Isten neki, osszák meg szívök titkait, ha ő tőle is tapasztalnak hasonló szeretetet, de ez a szeretet maradjon mindig és föltétlenül az érzelmei korlátainál s ne tegyék ki azt a szenvedélyek viharának. Majd, ha eljön az az idő s főleg az az egy, a kit szenvedélylyel is kell szeretni, de a ki érzelménél fogva megérdemli a maguk szenvedélyét, akkor és abba legyenek szerelmesek nagy, zavartalan, emberéletre szóló boldogság megalkotására.

És most jövel még egyszer te tiszta őszinteség s ragyogtasd egy kicsit mindent meghódító szép szemed kedves megbízóim szép és nemes tulajdonai felett is. És mond meg az ő emberi hibájukra vonatkozva minden szőke és barna kis lánynak, hogy bennök is van az

dalolván: »lélek és a bor két atyafi gyermekek«. Egy jeles írónk azt mondja: »Tud az angol dandy nagy ceremoniával puddigot enni, a fiatal francia óriás bámulatos finomsággal cigarettát készíteni, a német juncker sört éledni, de bort inni csak a magyar képes valódi gyönyörrel!« De nem is terem másutt tokaji bor! Abban a karcos zavaros új termésben is megtalálta a mi népünk jó ízét a bornak. Mig a szőlőt kapálgatta, kötözgette, azon törte fejét a fiatalok, mikép menjen majd végbe majd újbort, szüret után az esküvő. A bor hiányával jobban lábra kapott a veszedelmes pálinka ivás, kárára a közegészségnek, még olyanoknál is, akik eddig úgy gondolkodtak, hogy a pálinka csak a drótos tótnak való. Tapasztaljuk ma, mennyire fogyasztják a papra morgót. A szőlőkapálás fáradságos munkáját jó kedvvel végezte a bő szüret reményében; nem érezte annak szükségét, hogy munkáján a szocializmus olajcseppeivel könnyítsen. Kedvelte e munkát, megénekelte a venyigét, dalolt a szőlő csipkés le-
veléről.

Igaz, hogy gyakran megvalósultak a példabeszédek könyvének ama szavai: »Kinek jaj? kinek van háborgása? kinek vannak ok nélkül sebei? kinek vörösek szemei? Nemde azoknak, kik bor mellett mulatnak és a poharak üritésében szorgalmatoskodnak.« Leszámitva minden visszaélést, annyi kétségtelen, hogy ha telve lesz minden pincze, minden hordó, ha olcsó lesz is Czinkotán egy liter bor, ebből nem származik annyi baj, mint amennyit azok látnak, kik azt hangoztatják, hogy egész Európa állam szerkezete lőporos hordón nyugszik.

Közgazdaság és közegészség tekintetéből kívánatos, visszatérve látni a vidám szüreti napokat. Félő azonban, hogy a modern állam feneketlen pénztára, a borfogyasztás czimén, annyit követel magának a szőlő terméséből, hogy utóbb a vidám szüretet tönkre teszi nem a filloxera, hanem a finánczia. Mondták, hogy így van Franciaországban; de mi ne hódoljunk mindenben a francia divatnak.

P. L.

Nagyvárad város közgyűyei.

A közgyűlés tárgysorozata.

Holnap érdekes és bizonyára zajos közgyűlése lesz Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának.

A tárgysorozatba 28 ügyet vettek fel s ezek tulnyomó része kisebb jelentőségű bérlet-ügy és nyugdíjazás, de egy pár kiválóbb fontosságú is van.

említett egyéni hibákból kibén ez, kibén az; nekik is vannak elhagyható s bizonyára elhagyáni szándékolt tulajdonaik.

De a gyöngédség, hűség, barátai örömeiben és bánataiban való őszinte részvétet, a szülők iránti hódolat és szeretet, testvéri forró szeretet s az édes otthon mindenek fölötti elsőségének boldogító érzése olyan tulajdonai kedves kis barátomimnak, melyek, míg egyrészt majdnem pull fokra szállítják le egy is inkább gyermekek hibáikat, másrészt szédítő magasságba emelik fel őket felibünk, gyarló jogászyerekek föl.

Azt hiszem, elég hű maradtam azon kijelentésemhez, hogy bókolni nem fogok. Hiszen ez a pár, de sokat mondó dicséret szó is egy és ugyanazon, magukat nagyon szerető szívből fakadt. De mint önző ember, jutalmat kérek magamnak azért, hogy magamra mertem zudítani a maguk megszámálhatatlan tisztelőinek rettenetes haragját. Ezek engem, ha megtudják, hogy kicsodák maguk — pedig megtudják, mert utána járnak — mind halálra fognak keresni, hogy legalább is a lovagiasság szabályainak megfelelő nyilatkozat kiadására bírjanak. Én mentegetni fogom magam azzal, hogy nagyon szeretem magukat. Ezzel kibékitem talán őket. Említett jutalmam pedig az lesz, ha maguk nem csatlakoznak tisztelőik véleményéhez, hanem — habár igazat mindenben legalább nem is adnak — szeretni fognak engem továbbra is s a magukra szánt kövics odadobását igaz őszinte vonzalommal viszonzozzák.

Hir szerint interpelláció is, ami mindjárt a közgyűlés elejét megélné.

Hosszasabb vitát kelt bizonyára a Bertsey György bizottsági tag felszólalása folytán a szeszadó bérletére nézve ezen gyűlés elé terjesztett kényes ügy. A múlt közgyűlésen tudvalevőleg nem vették tudomásul a polgármester választát, az Ullmann Izidornak elengedett 68,000 frtra vonatkozólag.

A folyó évben a városatyák felének mandátuma lejár; a holnapi közgyűlés fog intézkedni a városatyák választására nézve. Kijelölük az elnököt s a választás határnapját.

Érdekes tárgya lesz még a közgyűlésnek a Rimanóczy Kálmán indítványa a piaczi vásárcsarnokok felállítására tárgyában.

A közgyűlés tárgysorozata a következő:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának f. év október 13-án s esetleg folytatva mindenkor d. u. 3 órakor a városház tanácstermében tartandó rendes közgyűlésén következő ügyek kerülnek tárgyalás alá:

1. Polgármesteri havi jelentés.
2. A m. kir. miniszterelnök értesítése 3-ik Béla király és neje csontereklyéinek elhelyeztetése ügyében.
3. A vallás és közoktatásügyi miniszter ur leirata a kereskedő tanonc iskola ügyében.
4. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter leirata, debreczen-nagyvárad helyi érdekű villamos vasút engedélyezési feltételeinek tárgyalásán leendő képviseltetés iránt.
5. Bertsey György felszólalása a szesz ital-mérési illeték szedési jog és a szesz után fizetendő városi fogyasztási illeték értékesítésénél történt bérlekedés tárgyában.
6. Az igazoló választmány jelentése, a legtöbb adót fizetők névjegyzéke, illetve a törvényhatósági választott bizottsági tagok fele részének választása iránt.
7. A tanács előterjesztése, az 1899 és 1900 évekre vonatkozó közuti költségvetés tárgyában.
8. U. a. előterjesztése a Pecze, illetve Aduna patak szabályozása ügyében.
10. U. a. előterjesztése a pénzügyi palota építése folytán előállott utca szabályozás tárgyában.
11. U. a. jelentése, a folyó év első feléről szóló kezelési kimutatás és ezzel kapcsolatos hitelátruházás és póthitel engedélyezése iránt.
12. U. a. előterjesztése, a Hágói és Volfi korcsmák értékesítése tárgyában.
13. U. a. javaslata, a szőlőtelep kibővítése ügyében.
14. U. a. javaslattal betérjeszti Rimanóczy Kálmánnak indítványát, a város némely épületeinek eladása, illetőleg vásár-csarnok rendezése tárgyában.
15. U. annak előterjesztése a hirdetési táblák további bérlete iránt.
16. U. a. előterjesztése, Kováts József és társai városi földbérlőknek a bérlemény korlátlan használata iránti kérvényük tárgyában.
17. U. a. jelentése, az Igazságügyi palota környékének aszfaltozására kötött szerződés iránt.
18. Vass Imre szerződése, a Három Rózsa korcsma bérletére vonatkozólag.
19. Bauma Vinczéné szerződése a Szeles korcsma bérletére.
20. A nyugdíjbizottság javaslata a nyugdíj-szabályrendelet 19. §. 3-ik pontjának módosítása iránt.
21. U. a. előterjesztése Gebey János tűzoltó örsvezető nyugdíjaztatásáról.
22. U. a. előterjesztése Metzinger Frigyes vámszedő nyugdíjaztatása iránt.
23. U. a. előterjesztése Keresztesi József rendőrtizedes nyugdíjaztatásáról.
24. U. a. előterjesztése özv. Ujfalusy Lajosné özvegyi ellátása és kiskoru gyermekei neveltetési pótléka tárgyában.
25. U. a. előterjesztése özv. Pelbát Cyörgyné özvegyi ellátása iránt.
26. Tőkés István városi számtiszt egy évi szabadságidő engedélyezése iránti kérvénye.
27. Kasza Lászlóné születésnői oklevele.
28. özv. Dobrodka Sándorné születésnői oklevele.

Miről midőn a törvényhatósági bizottság t. tagjait értesíteni szerencsém van, egyszersmind tudatom, hogy a közgyűlési tárgyak a közgyűlést megelőző napon a városház tanácstermében kitéve lesznek és bárki által megtekinthetők.

Nagyvárad, 1898. október hó 11.

Rácz Mihály,
főjegyző.

Előfizetési felhívás.

Az új negyedév kezdetén bizalommal fordulunk ismét előfizetőinkhez. Támogatásuk által vált lehetővé, hogy lapunk erős pozítiót foglalt, megizmosodott és jövője teljesen biztosítva lett.

Függetlenségünket így minden irányban fentarthatjuk.

Vezércikkeinkben pártpolitikát nem üzünk. Pártot is csak egyet ismerünk, a magyarság pártját, politikát is egyet istapolunk, a magyar faj szupremációjának politikáját, mit eszmével, vagy fajjal szemben, alkuvást nem ismerve, nagyképu jelszavaktól el nem vakítva, erőnkhez képest igyekszünk diadalra vinni.

Hazafias köteleességűdásunkból ered aztán, hogy féltékenyen megőrizzük azt az alapot, melyre Szent István helyezte fajunk és országunk jövőjét, a kereszténységet, mely ellen semmi támadást meg nem engedünk — el nem felejtünk.

Tárczarovatunkban csak eredeti, vagy nagy tekintélyű külföldi folyóiratokból fordított dolgokat közlünk, más lapok dolgaira nem szorulunk.

Társadalmi cikkeink a mezőgazdák és a kisipar ügyeivel, illetve sajnos, pusztulása okaival foglalkoznak és ezek számára a legmesszebb menő védelmet követeljük, bármilyen népszerűlenség is ezek az eszmék bizonyos klikkek előtt.

Gazdasági cikkeinket egyik előkelő gazdasági tanintézet tanárai írják.

Hir szolgálatunkat kitünő erők látják el s e rovatban amint nem bolygatjuk szenzáció vadászatból a családok beléletét, úgy nem hallgatunk el semmit, ami a közérdek javára válik, bárkinek is legyen az kellemetlen.

Távirati rovatunkat nagy áldozattal tettük olyanná, amely bármely más vidéki lappal kiállja a versenyt.

Programmunk majd minden pontja a divatos jelszók és hatalmon ülő klikkek érdekeivel áll ellentétben s csak természetes, hogy nehéz küzdés árán és előfizetőink támogatása révén jutottunk oda, hogy végre hódítottunk annyi tért, melyen szilárdan megvethettük a lábainkat s befolyásra tettünk szert a társadalomban.

Ez tulajdonképpen csak az alapvető munka, hogy tovább is,

nagyobb tert hódíthassunk a klikk érdekek elleni küzdelemben, hogy nagyobb erővel léphessünk sorompóba a pusztuló közép- és iparos-osztály érdekeiért, ebben kérjük előfizetőink támogatását.

Lapunk előfizetési ára a régi, kisebb, mint a vidéki laptársainké.

Az előfizetési árak a következők:

Helyben kiadóhiv.-ból átvéve:	Helyben házhoz hordva:
Egy évre 8 forint.	Egy évre 10 forint.
Negyed évre 2 forint.	Negyed évre 2 frt 50.

Vidékre:

Egy évre 12 forint. | Negyed évre 3 forint.

A „TISZANTUL“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **A pápa odája a királynéról.** Mint a Gazetta Piemontese római tudósítása jelenti, Taliani bécsi nunczius átadta Ferencz József király Ö Felségének XIII. Leó pápa odáját, melyet a királyné halála alkalmából írt. A latin nyelvű óda magasztaló hangon dicsőíti a királynét.

* **Adakozások a királyné szobrára.** Legutóbbi kimutatásunk szerint összes eddigi gyűjtésünk Erzsébet királyné szobrára 69 frt 38 kr. Ujabbán a »Réti Népkör« adományozott e célra 10 frtot s így összes eddigi gyűjtésünk 79 frt. 38 kr. Ezen összeget egyelőre a Nagyvárad Takarékpénztár őrizetére bízuk.

* **A Hunyady malom áll tovább.** Az »Egyesült nagyvárad László és Hunyady malom részvénytársaság« a régi László malom telepén már két hó óta folytatja az üzemet; a Hunyady-malom telep azonban áll, amióta a szerencsétlen véget ért előbbi tulajdonos részvénytársaság beszüntette a malom munkáját. Az új részvénytársaságnak meg van a kellő tőkéje, hogy ha a gazdasági és forgalmi viszonyok megfelelők, mindkét nagy malomtelepet üzembe hozza és tartsa. A malom-társaság igazgatósága tegnap délelőtt Nagyváradon ülést tartott, amelyen a cég Budapesten lakó vezéremberei is jelen voltak. Több más ügyen kívül megbeszéltek azt is, hogy nem volna-e már most forgalomba hozható a Hunyady-malom-telep. Leviter Miksa vezérigazgató előterjesztésében részletesen szólott az üggyhöz, ismertette a gabonapiacok mai állapotát, s különösen a jelenlegi nehéz buza beszerzési viszonyokat. Ezeknek az alapján az igazgatóság most nem hozza a II. sz. Hunyady-malomtelepet üzembe, hanem a jövő igazgatósági ülésnek tartották fennt, hogy a viszonyok esetleges változásával döntsenek a kérdésben. Szóba jött az igazgatóságnak azon kérvénye, amelyet Nagyvárad városához intéztek, a behozott nyersanyag 15 évi köveztvám mentessége tárgyában. A város a kérelmet, előrelátható teljes bizonyossággal el fogja utasítani. — Korábbi hírek szerint ez esetben a részvénytársaság az igazgatóságát Nagyváradról Budapestre helyezi át s így Nagyváradon nem

is viseli az adóterheket csak kis részben. A városházán ezzel nem sokat törődnek, de a vámmentességet a többi nagy iparvállalatok miatt sem engedélyezhetik.

* **Póthitel engedélyezése.** Nagyvárad város ez évi háztartása nagyon elüt már féléves eredményében is a várakozástól. Az első hat hónap több mint 50,000 korona hiányt mutat. Nagy kérdés és igen kétes, hogy beválik-e a deficit elosztására az adó befizetések szorítása. Egyes rovatoknál szintén nem tarthatták be a költségvetést és a mintegy 7000 korona hitel tullepés folytán póthitel engedélyezését fogja kérni a holnapi közgyűléstől a városi tanács.

* **A keresk. kamara a királyné szobrára.** B. e. királynéknak szobrára az egész országban igen szép eredménnyel folynak a gyűjtések. A hivatalokban is külön íveken írják alá, a mit a felejthetetlen királynő emlékére szántak. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara ivén 182 frt 50 kr. jött össze a beltagoktól s ez összeget már felküldte dr. *Sarkadi* Lajos titkár a keresk. miniszterium segédhivatali főigazgatójának. Ez összeghez járultak: A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara 50 frt, Janky József 10 frt, Óváry Lajos 50 kr, Andrányi Lajos, Andrányi Károly és fiai czég 50 forint, Emilia gőzmalom 5 frt, Reismanu Mór 10 frt, Farkas Izidor 10 frt, Kunz József és Társa 10 frt, Mihelyi es Kandel 5 frt, Voszka Ferencz 1 frt, Rozslay Géza 1 frt, Daday József 1 frt, Mili-bák József 1 frt, N. N. 2 frt, Veisz Gábor 5 frt, Mihalovits János 1 frt, Czeglédy Sándor 1 frt, Frankl Lázár 2 frt, dr. Sarkadi Lajos 2 frt, Hozella Gyula 5 frt, dr. Hoványi Géza 10 frt. Összesen 182 frt 50 kr. — A nagyvárad m. kir. postaigazgatóság ivén a kerületi kincstári posta-távirda igazgatóságoknál 320 frt 95 kr. gyűlt össze. Ez összeget szintén a kereskedelmi miniszterium segéd hivatali főigazgatóságának küldték el.

* **A pénzügyi palota építése.** A pénzügyi palota építésének a kérdése a holnapi közgyűlés elé kerül, az építési vonal megállapítása révén. Egy előbbi tanácskozáson a szépművészeti és közlekedési szakbizottság akként nyilatkozott, hogy az új pénzügyi palotát az irlalmasrend társ-házával egy vonalba kell építeni s az így fennmaradó több mint 500 négyszög méter területet váltsa meg a város a Fő-utca kiszélesítésére. Ugyanezen szakbizottság ujabban más-ként vélekedett s azt ajánlta, hogy a Döry-féle ház és az irlalmasrend mostani Sztaroveczky-utcai sarkával egy irányban építtessék az új palota. A Fő-utca kiszélesítését pedig akként vélik, hogy a Hadady-féle kertészbolt elhárnyásával, a köhidat megszüntetik s ez által a Fő-utca tompább hajlást nyer. A városi tanács a szakbizottság ezen utóbbi véleményét teszi magáévá és terjeszti javaslatként a holnapi közgyűlés elé. — Előreláthatólag azonban ellenző felszólalás is lesz e tárgynál.

* **Templom-felszentelés.** Az aranyos-torda megyei Radnót község ujonnan épült templomát tegnapelőtt szentelte fel gróf *Majláth* Gusztáv erdélyi püspök nagy ünnepélyességek között. A felszentelési ünnepen ugy a megyei, mint a vidéki birtokos osztály és intelligencia jelen volt. A felszentelés után a róm. kath. status irodalmi intézősége nagy bankettet adott. A radnói új templom építésének költségeihez a püspök is nagyobb összeggel hozzájárult.

* **A bonczház ügye a tanácsban.** Részletesen megemlékeztünk arról a kegyelet-sértésről, a melyet ujabban elkövetett a városi tanács a v.-olaszi temetőben. Ennél teljesen, minden 25 éves sirgondozók esküjével szemben csalhatatlanul bebizonyult, — mert látni lehetett a koporsókat, — hogy az új bonczház fundamentuma alatt még avulásnak sem indult sírok voltak. Közleményünk folytán a tanácsban is szóba került ez ügy s hevesen, tárgyal-

ták a botrányos dolgot. Most meg már a rendőrség lesz utoljára a bünbak az ujabban kegyelet-sértésért, amiért annak egyik tisztviselője, kötelességéhez híven megjelent a temetőben s látta a bonczház alatt a koporsót. Hát nagyon is jó lesz ez, csak aztán az a »csak azért is« politika meg ne boszulja magát. — Mint értesülünk, mivel az első terven csunyan rajta vesztett a tanács, most a bonczház emészthő gödrét az épület elé, a kapuba akarja építtetni.

* **Az utadó költségvetése.** Nagyvárad város utadó költségvetése az 1898. és 1900. évekre, holnap lesz előterjesztve a város törvényhatósági bizottságának. A kiadás az 1899. évre 86,882 korona 26 fillér, az 1900. évre szintén ennyi, míg a bevétel 1899. évre 87,242 korona 78 fillérre, az 1900. évet illetőleg pedig 87,445 korona 60 fillérre van felvéve s így a fedezendő hiány, mint egyenleg, az 1899. évben 360 korona 42 fillér, az 1900. évben pedig 560 korona 34 fillér. Az utadót akár pénzben, akár természetben leszolgálva lehet teljesíteni.

* **Árucarnok Nagyváradon.** *Rimanóczy* Kálmán városi törvényhatósági bizottsági tag azon ismertetett indítványa, hogy Nagyvárad városa adja el az alig jövedelmező ócska bérházait s a Szent László- és Nagypiacz-téren árucarnokokat építtessen, élénk megbeszélésre adott alkalmat városszerzte. A városi tanács is foglalkozott tegnap az ügygel. Azzal terjesztik be a holnapi közgyűlésnek, hogy a törvényhatóság bizza meg a tanácsot az ügy behatód tanulmányozásával s ennek eredményéhez képest terjeszsen be javaslatot.

* **Ingyen hely a nőipariszkolában.** A nagyvárad nőipariszkolában a Biharmegye által fenntartott 2 ingyenes hely most lesz betöltendő. E helyekre kizárólag biharmegyei (nem nagyvárad) születésű leánykák pályázhatnak s kérvényeiket a régi realiskola helyiségében, az intézet igazgatóságához nyujtsák be.

* **A város mint részvényes.** A földművelési miniszter kezdeményezésére és felügyelete alatt, valószínűleg még ez évben megalakul az országos hitelszövetkezet, mely a közgazdasági életnek az egész országban leendő fellendítését tűzte ki célul. A részjegyek jegyzésére az összes közigazgatási hatóságokat felhívták. Nagyvárad város tanácsa méltányolván a szövetkezet célját, javasolja a törvényhatóságnak, hogy 2000 koronát szavazzon meg a hitelszövetkezett részjegyeinek jegyzésére. Holnap tárgyalja a közgyűlés.

* **Jótekonny alapítván.** Mint levelezőnk írja: *Bihari* Ferencz berettyó-szentmártoni r. kath. plébános ismét szép adományal gazdagította eddigi érdemeit. A bodonos-pataki szegények, árvák és özvegyek részére ujabban 250 frtos alapítványt tett s ezzel korábbi alapítványát 500 frtra egészítette ki. — A szegények és árvák nevében a szép adományért lapunk utján mond forró köszönetet *Jávori* István.

* **Országos kereskedelmi kongresszus.** Okt. 16-án országos kereskedelmi gyűlés lesz Szegeden. A kongresszus két napig tart s nagy fontosságú kérdések lesznek napirenden. A legtekintélyesebb egyesületek képviseltetik magukat, köztük a nagyvárad kereskedelmi és iparkamara. Ennek részéről dr. *Sarkadi* Lajos kam. titkár és ifj. *Moskovits* Mór beltag utaznak a kongresszusra.

* **A magyar állam nyugdíjasai.** A múlt évben csak a következők léptek állami penzióba: Exner Nándor közigazgatási bíró 5000, Beksics Gusztáv min. tanácsos 2500, Kállay András főispán 1600, Fiáth Miklós főispán 1760, Lónyay Sándor főispán 2000, Kardos Kálmán főispán 2000, Szemerecsányi György főispán 2320, Talián Béla főispán 3200, Kranz József és Torkos László min. tanácsosok 5000—5000, Földváry

László csendőrezredes 1935, Hüttl József min. tan. 5000, Kerpely Antal min. tan. 4300, Csicsár Gyula pénzügyigazgató 2500, Ertl József 2400, Fodor Atilla 1800, Leopold Kornél 2500, Szlavicssek Rajmund 2400, Péchy János 1800, Richter Ferencz 2000, Teutsch Károly 2068, Schwoboda József 1804, Heim Mátyás 2200, Schmidt Károly 1870, Liptay István 5000, Balázs Árpád 3500, Varga Ferencz dr. 2900, Kallina Károly 2200, Rutska Tivadar 2460, Klamarik János (azóta elhunyt) 5000, Hoffer András, Szalamin Leó, Veress Ignác, Vidovich Bonaventura egyenkint 2500, Bartalus István 2275, Bartal Rezső 2200, Pulszky Ferenczné (özvegyi nyugdíj czimén) 1180, Osztrovszky Gyula 6000, Balázs Antal és Manoilovich Emil 4400—4400, Csemegi Károly 6000 (azelőtt csak 1800 volt), Müller Vilmos 3000, Vargha Emil 2040, számos bíró 2300-ig, Török Lajos 6930, Mádi Kovács György 4497, Novák Lajos 4200, Schlippenbach István gróf 3045, Schmidt Ferenc 3000, Boroda Prokópiusz és Orgonás Zsigmond egyenkint 3000, Oreskovics Mihály és Thellmann József egyenkint 2925, Kálmán Frigyes 2625, Viczián Antal 2400, Kirner Pál 2550, Danffy Dénes és Thold Béla egyenkint 2100, Jelinek Gusztáv 2025 forinttal.

* **Eljegyzés.** *Simon* Géza, m. kir. jövedéki tiszt Budapestén eljegyezte *Rindauer* Aranka k-a-t, *Rindauer* S. m. kir. posta- és távirai főfelügyelő kedves leányát.

* **Kinevezések.** A m. kir. pénzügyminiszter a tenkei kir. adóhivatalhoz *Knauer* János tenkei adóellenőrt pénztárnokká és ennek helyébe *Gremán* Dániel ipolysági adóhivatali ellenőrré kinevezte. — *Laky* Imre 39. ezredbeli tartalékos főhadnagyot, ki nem rég még Nagyváradon szolgált az itt állomásozó zászlóaljnál, a belügyminiszter a székesfővárosi m. kir. államrendőrséghez rendőrfelügyelővé nevezte ki.

* **A Pecze szabályozása.** A Pecze és Aduna patakok szabályozását, illetve az árapasztó csatorna kiépítését erősen szorgalmazza a honvédmiszter, nehogy a tavaszi árvíz a mostani állapotban találja a honvéd hadapród iskola környékét s az ápril 5-iki áradás előtt ismét az iskola épületek pinczéit. A városi tanács előterjesztést fog tenni a holnapi közgyűlésnek az ügy állásáról s a munkálatok megkezdését sürgeti.

* **Névváltoztatások.** Kust Fülöp cséffai vasutállomási előjáró vezetéknevét »Kürti«-re; — Kohn Mór bárándi lakos pedig »Kemény«-re változtatták.

* **A világ legnagyobb laktanyája.** Varsó dicsekedhetik azzal, hogy a világ legerjedelmesebb laktanyája az ő területén áll, még pedig nem kevesebb, mint 38,000 ember számára való férőhely van benne. Különben Varsó helyőrsége is a világ összes helyőrségei közül a legnagyobb. Varsó után Aldershof következik, melynek laktanya-csoportja 1900 hektárnyi területen fekszik. Épületei 1856-ban, a krími hádjárat után egyelőre ideiglenesen emeltettek, később azonban téglából újjáépíttettek 16 millió frtnyi költséggel. Az aldershofi laktanya rendszeren 20,000 embert fogad be, kik között 5000 tiszt és oly altiszt van, aki külön lakást kap.

* **Tűz.** Tegnap délután négy óra tájban az őrtoronyból tüzet jeleztek. A tűz a szőlőhegyen volt, összerakott venyige égett. A tűzoltóság ki sem vonult.

* **Összeégett család.** Debreczenből írják: Tegnap az egyik városi orvosnál egy szerencsétlen házaspár jelentkezett, magukkal hozván kis megégett gyermeküket. A házaspár is össze volt égve, annyira, hogy őket orvosi gyógykezelés alá kellett venni. Nekik is tele volt a kezük, arcuk égési sebekkel. *Kovács* Ferencznek hívják az embert és bérlő a Nagy-Cserén. Ugy adja elő a szomorú esetet, hogy szombat este 9 óra tájban mindnyájan lefeküdtek. Ő, a felesége és tízéves leánykájuk, Julcsa. Ejjél felé a kis leány sikoltozása ébresztette fel őket az álomból. Borzasztó jelenetet pillantottak meg. Lángban állott a kis leány ágya. Mielőtt a megégettéstől magukhoz tértek, az égő ágy eloltásához fogtak. Alig tudták a lángok közül kivenni leányukat, aki már ekkor iszonyuan összeégett.

Hajnatra rettenetes kínok között kiszendvedett a kis leány. Ugy hozták be a doktorhoz. A boldogtalan szülék nem is sejtik, hogy mitől gyuladt meg a leányka ágya.

* **Ideális színész-szerződés.** Max Simson egy humoros könyvet írt a színpad világról, a melyből az alábbi érdekes fejezetet vesszük át kivonatolva: Szerződés, a mely a színészre nézve semmiképen nem kötelező s a mely a lángezü művész és a híveleji igazgató közt fönnáll mindaddig, a míg az előbbinek tetszik, vagyis a míg jól érzi magát az együttlét mellett.

2. §. A szerződés akkor lép életbe, a mikor a színész óhajta. Az elulazás percétől kezdve kapja a gázsiját, a teljes utiköltséget első osztályban, hálófülkével és minden 100 kilométerre 5 márka kilométerpénzt.

3. §. A színész gázsijának olyan számot kell márkákban kitennie, a melyben legalább két nulla van. Előleg és kontó mindig rendelkezésére áll egy évi fizetése erejéig. Ha a fizetés napja ünnepre vagy vasárnapra esik, akkor aznap a színész, mint kettős ünnepen, nem játszik, ellenben a fizetését már előző nap megkapja.

8. §. A szerződött tagot mindazzal ellátják, a mit játék közben használnak, tehát fehérneművel is.

13. §. A direktornak nem szabad irodájában dohányozni, ha egy tag oda belép, csakis azzal a föltétellel, hogy őt is megkínálja a legfinomabb szivarjával.

16. §. A színészt nem lehet kötelezni, hogy mindennap egy ívet megtanuljon, hanem ezt teljesen a saját emlékező tehetségéhez mérten határozza meg; az egyik többet tanul, a másik kevesebbet s így ki van egyenlítve a végeredmény. Ha valaki egyáltalában nem akar tanulni, akkor az igazgató kötelezése kitérő sugárról gondoskodni.

17. §. A tag oly hosszú szakállt és bajuszt hordhat, a minő neki tetszik.

22. §. Ha a direktor az egyik tagnak megfelelő szerepet másnak osztja ki, akkor évenként 20 márka kártérítéssel tartozik a színésznek. A délutáni előadásokért a külön fellépési díjon kívül a színész kávé, csokoládét, sört, nyáron fagyaltot kap.

39. §. Az igazgató kijelenti, hogy aláírt neve igazi, még ha tizenötödször van is megváltoztatva. Ha aztán a tagok kisütik a hazugságot, akkor joguk van tőle a játékgendélyt megvonni és osztalékra játszani tovább.

* **Elfogott libatolvaj.** A rendőrség tegnap elfogott egy fiatal embert, aki libákat árult, még pedig potom áron. Ez okozta vesztét, mert felfelentették s elfogták. Kisült, hogy a libák csakis ugyan lopottak voltak. A jeles íljut **Mester Mihály** hívják, egy helybeli polgárnak a fia, a háljának hívják, egy helybeli polgárnak a fia, a ki a libákat Pecze-Szent-Mártonból emelte el. Az ügyet áttették az ügyészséghez.

* **Elveszett.** Vasárnap este a Zöldfa-utcán elveszett egy női függő, a melyben nagyobb gyémánt volt. A megtaláló jutalomban részesül, ha a rendőrségen átadja.

Igazságszolgáltatás.

A mai sajtótárgyalás.

— Elrugaskodás a gyalupadtól. —

Ahrenstein Mihály aradi asztalos legény, mint már annyi sok kollégája az aradi műhelyekben, sokat talált beszédni a szociálista tanokból s ennek tulajdonítható, hogy két éven át szerzett író tudományát többre becsülte a sok-sok éven át szerzett mesterségénél. Biz' ő írt, igaz ugyan, hogy csak a maga kezdetleges darabos modora szerint, miről az alább közölt szemelvényekből meggyőződhetni, de írását az aradi **Ujvilág** a közlésre érdemesnek találta s így láttak napvilágot az **Ujvilág**-ban **Éhség és Május elsejének ünnepén** című cikkei.

A nagyváradi kir. ügyészség inkrimálta e cikkeket. Hangja mindkét cikknek meglehetősen dühös, keserű kifakadásokkal tarkítva, közöljük belőlük a következőket:

»Az **éhség.** Idült éhségben szenved ezer meg ezer ember, a belcsőtől a sirig. A töke uralma annyira vitte, hogy a munkás ember daczára minden szinylődésének és szorgalmának, ma már nem

üzheti el küszöbéről a rideg vendéget, az éhséget! Kényelmesen ül a szobában, minden zugból kéri irtalmatlanul, szemtelenül. Bizonyára igen sajtáságos jelenség az, hogy ép azok, akik legtöbbet dolgoznak, a legtöbbet éhezni is kénytelenek, míg azok, kik egész életükön át nem végeznek semmiféle hasznos munkát, torkig vannak a bőségben, melyben a fuladás veszélyeztetli és melybe sokszor belé is fulnak.

»A pénz, mely teljesen alárendelt szereppel bír, és emiatt valami különös értéket nem képvisel, mai nap istenné vált, mely előtt mindenki meghajol: uralkodó és nemes, földesur és burzsoa a mamon Istenének szolgál és a tulvilág Istenek csak az éhezők és nyomorgóké, a megterhelteké, s tovább így folytatja: »A nóta vége az lesz, hogy lerombolják a mammon bálványt s eltörlik nevét a föld színéről. Az örültség, a határtalan ámitás helyére lép a józan ész, s akkor az emberek megint emberek lesznek, senki több mint a másik s akkor megvalósul, amit követünk: a szociálistizmus.

A Május elsejének ünnepén című cikknek majdnem ugyanilyen a hangja. A munkás mozgalomtól távol álló, elnyomott testvéreket szólítja fel csatlakozásra. Hívja őket, hogy álljanak a küzdők soraiba, az emberi jogok és az emberi méltóság kiküzdésére. Vádolja a hatalomnak »lelkiismeretlen bitorlót« a brutali(tásokért, melyekben szociálista elvtársait részesítik.

E cikkek fölött ma fog ítékezni a nagyváradi esküdtszék. A vádbeszédet dr. **Perjéssy Mihály** kir. ügyész fogja tartani, a vádlott ez ideig az nban még nem jelentette be védőjét.

Érdekes, hogy az aradi szociálisták közös védő ügynökükkel, **Schwartz** Ferenczcel, kinek neve a nagyváradi sajtóbírósa előtt előbbi sajtótárgyalások után eléggé ismeretes, teljesen meghasonlottak s lapjaik kigyót-békát kiáltanak rá, így tehát ma aligha fogjuk hallani dörgedelmes kifakadásait, illetőleg védőbeszédét.

Az sem lehetetlen, hogy a vádlott nem jelenik meg a tárgyaláson, mint már kétszer is megtették az aradi »Ujvilág« munkatársai.

A sajtótárgyalásra a IV. évi esküdtszéki tagok vannak beidézve.

Maison Rouge. A lugosi Súdungarn »Pillantás a kulisszák mögé« címmel tavaly tárczát közölt, amely egy uriház erkölcsstelen üzelmeit tárgyalta, ahol a férj a családhoz járó uri lányoknak tett szerelmi ajánlatot, neje szívesen fogadta a tisztak udvarlását, sógor-únője pedig a szerelmesek találkozását segítte elő. A cikk a házat **Maison Rouge**-nak mondta. A tárcza tárgyát az egész város rögtön **Christomanos Chariton** magánzóra, nejeére és sógorúnőjére, **Talajdy Zoltán** nérajvonatkoztatta, olyan kézzelfogható módon volt benne a név és **Christomanos** arca jellemmezve és körülírva. A **Súdungarn** szerkesztőjét kérdőre vonták, aki **Jarinay** Antal szolgabíró-t nevezte meg szerzőnek. Ebből aztán tisztí becsületbeli eljárás és a párbajok egész sorozata keletkezett, végül pedig a család sajtópört indított a szolgabíró ellen. A temesvári esküdtszék előtt folyt le a végtárgyalás, amely során kisült, hogy nem is **Jarinay**, hanem **Bésán** Kornél dr. közjegyzőhelyettes a szerzője. Az esküdtek ennél fogva, bár a cikknek sértő voltát elismerték, **Jarinayt** nem vétkesnek nyilvánították, mire a sajtóbírósa **fölméltó** ítéletet hozott s a panaszosokat ötszáz forint perköltségben marasztalta. A panaszosok az ítélet ellen semmiségi panaszt adtak be, amelyet a kir. kuria **elvetett.**

IRODALOM.

— **Jézus Krisztus, Isteni Megváltónk** élete. A négy evangéliumból időrendben összeállítva és magyarázó jegyzetekkel ellátva. Ily című műre hirdet előfizetést dr. **Balits** Antal, győri kanonok. Milyen volt Jézus, isteni Megváltónk életében, tanaiban, szenvedésében s megdicsőülésében négy evangélista írta meg számunkra. Ámde e sz. írók könyveiket akként szerkesztették, hogy nem csak a különbséget tüntetnek elénk. Innét van aztán, hogy az evangéliumokat úgy, a mint vannak, átolvasva, **Üdvözítőnk** életének tisztá, világos és a történeti egymásutánt is fel-

tüntető képét nem nyerhetjük, sőt a kinyilatkoztatás ellenségei azokban még különféle ellensmondásokat és vélték felfűdözhetni. E körülmények a kereszténység kezdetétől fogva egész napjainkig számos keresztény íróra indítottak, hogy a négy evangéliumot, az események sorrendjét, történeti sorrendjét is lehetőleg megállapítva s betartva, egygyé olvasasszák, hogy ily módon kitűnjék egyrészt, hogy az evangélisták egymással nem ellenkeznek, hanem egyrészt csak felvilágosítják és kiegészítik, másrészt pedig, hogy **Üdvözítőnk** életének egyes mozzanatait történeti egymásutánban gördülve le szemünk előtt, annak világos, egyöntetű, harmonikus képét nyerhessük.

Mint hogy ilyenem eredeti s teljes mű a magyarban tudtommal eddig még nem jelent meg, — írja előfizetési felhívásában **Balits** — s mint hogy a biblikus téren már közel három évtizeden át szakszerűen működöm, azért elhatároztam, hogy Isten segítségével a magyar közönség számára is szerkesztek oly művet, mely egyrészt a négy evangélium teljes szövegét egygyé forrasztva tartalmazza és pedig időrendben, másrészt pedig a szent szöveget magyarázó jegyzetekkel is el legyen látva.

Ezt a művet bocsátottam most sajtó alá. Hogy **Üdvözítőnk** életének folyása teljes világosságban álljon előttünk, azt különféle időszakokra osztottam, a nagy hét eseményeit pedig napok szerint tüntetem fel.

A december hóban megjelenő s mintegy 22 (8-ad r.) ivra terjedő mű ára csak 1 forint mely összeget legcélszerűbb postautalvánnyal küldeni a szerző címére. (Győr, káptalandomb.) Hét megrendelt példányhoz egy tiszteletpéldányt ad a szerző, a szállítást bérmentesen eszközözi.

— **A Grill-féle jogi könyvtár.** E vállalatnak célja: a jogi ismereteknek főképpen pedig a törvények ismeretének terjesztése. Minden törvényhozás azon az állásponton van, hogy a törvény nem tudásával nem lehet védekezni, de azért, a hivatásos jogásztól eltekintve, alig nyílik az állampolgároknak módjuk, jogi ismereteknek elsajátítására. Iskoláink tantervei a jogi ismeretek oktatását melőzik és innen van, hogy a középiskolát végzett, érettségi vizsgálatot tett fiatal ember, számos hivatalra képesítő minősítése daczára, fogalommal sem bír azokról a szabályokról, amelyek a társadalom rendje felépül és nyugszik, azokról a jogosultságokról, amelyek az állam polgárait az élet számtalan viszonylataiban az állammal és egymással szemben megilletik és azokról a kötelezettségekről, amelyek őket a jogosultságoknak mintegy ellenértéke gyanánt terhelik. Ez ismeretek hiányát lépteny nyomon érzik a legmagasabb minősítéssel bíró azok a férfiak is, akik nem az egyetemeknek jogi karán szerezték oklevelüket s természetesen még jobban azok, akiknek nem volt módjukban a műveltség egyéb ágaiban sem jártasságot szerezni. Megnehezíti e foglalkozást az is, hogy törvényeink és rendeleteink nyelve sokszor nehézkes és nehezen érthető a nem-jogászra nézve. Hiszen a jogászt is sok törvényt csak igen bő commentár segítségével képes megérteni és alkalmazni, őt is számtalanszor egy-egy határozatlan vagy kétértelmű kifejezés, őt is megingatja a bírói gyakorlatnak hullámzása, — mennyivel inkább áll mindez a laikusra, a kibennincs meg sem az előképzettség, sem a gondolkodásnak az a fegyelmesség, a mely a jogászt a jogszabályok tömör rendelkezéseinek megértésére képessé teszi.

Mindezekkel számol a most meginduló vállalat, a mely **jogászok tollából jogászok és nem-jogászok számára** is dolgozza föl jogszabályainkat, a leggondosabb figyelemmel arra, hogy a szóban forgó kérdéstről érvényes jogszabályaink folytonos figyelembe vételével, a legteljesebb és legmegbízhatóbb felvilágosítást nyerjék.

Vállalatunk füzetei az illető kérdésnél mindent fognak tartalmazni, a mit az arra vonatkozó jogszabályok (törvény, rendelet, jogszokás, joggyakorlat) magukban foglalnak; de mindezt gondos feldolgozásban, könnyen érthető, a laikus által is felfogható stílusban tárja az olvasó elé, az lévén célja, hogy valóban megértesse és megismerhesse azt a jogi intézményt, a melynek tárgyalását az illető füzet tartalmazza.

A Grill-féle jogi könyvtár szerkesztését **Márkus** Dezső dr. kir. törvényszéki bíró volt szives elvállalni.

A vállalat egyes füzeteinek megjelenését természetesen nem kötjük időhöz — a megjelenés

mindenkor a tapasztalható szükségletre fog alkalmazkodni.

Eddig megjelentek a következő füzetek: 1. Az esküdtek kézikönyve. Irta Vargha Ferencz kir. ítélő táblai bíró. Ára 40 kr. 2. Az örökbe fogadásról. Irta: Gaár Vilmos dr. kir. igazs. min. s.-titkár. Ára 30 kr. 3. A házasságon kívül született gyermek joga. Irta: Márkus Dezső dr. kir. törvényszéki bíró. Ára 20 kr. 4. Az örökösödési eljárás. Irta: Marschalkó János dr. kir. igazs. min. fogalmazó. Ára 40 kr. 5. Magyar házassági vagyonjog. Irta: Kolosváry Bálint dr. kir. törvényszéki aljegyző. Ára 40 kr.

Legközelebb megjelennek: 6. Magyar házassági jog. Irta: Szladits Károly dr. kir. igazs. min. fogalmazó. 7. Sommás eljárás. Irta: Fodor Ármán dr. kir. törvényszéki bíró. 8. A végrendelet. Irta: Gaár Vilmos dr. kir. igazs. min. s.-titkár. 9. Váltójog. Irta: Dr. Pap Dávid budapesti ügyvéd. 10. Kereskedelmi jog. Irta: Dr. Pap Dávid budapesti ügyvéd.

Hivatalos közlemény.

Hirdetmény.

A m. kir. földmívelési miniszter urnak f. évi szeptember hó 12-én 8876/1898 eln. sz. a kibocsátott körrendelete alapján közhírré teszem, hogy a Berlinbe szánt friss husküdmenyeket állami állatorvos által kiállított és hiteles német fordításban is mellékelt olyan bizonyítványnak kell kísélnie, mely igazolja, hogy a bevitt, és közegészségügyi szempontból Berlinbe új vizsgálat alá vett hús olyan állatból származik, mely a levágás előtt élő állapotban megvizsgáltatott és ez alkalommal felismerhető betegségtől mentesnek találtatott.

Nagyvárad 1898. október 6.

Ifj. Rimler Károly.
r. kapitány.

REGÉNY-CSARNOK.

A GORDIUSI CSOMO.

Németből: Gusztáv.

35

— No hiszen szép história, — annak a fa szentnek két férje is van! — szóltak a rosszakarutak — No bizony nem is tudja az ember hogy a szép sima bársony bőr, mit takargat.

»Nem is volt az első férjétől törvényesen elválasztva« — vélte a másik, míg ismét mások beismerték, hogy bizony hamar itéltek.

Pál herceg is visszatért vadászkastélyából és nagyot bámult a történetek felett. Hevesen kikelt a Bücking magaviselete fölött és kifejezte legmelegebb részvétét a szegény bárónő esetén.

Néhány öregebb orosz ur, kik szintén kurán voltak — határozottan állították, hogy a bárónőt törvényesen elválasztották első férjétől. A herceg azután elküldötte adjutánsát, a hercegnő házi orvosát, hogy a báró és bárónő helyzetéről kérdezősködjének és ezekkel együtt sokan névjegyen fejezték ki igazi részvételüket.

A kis barátságos ház kórházzá vált, csendesen jöttek be, lábujjhegyen távoztak. Ugy látszott, hogy a halál angyala lebeg a szobákon át.

Szegény ál Willam — a bárónő első férje Konstantin — még mindig egy állapotban volt, valóságos merevedés állott be; — a báró kissé jobban lett, mióta tudta, hogy neje ártatlan, noha még mindég a halál torkában lebegett; a legkisebb lehelet elég, hogy kioltsa életét. A bárónő borzasztó lázban feküdt.

A hercegnő naponként eljött, hogy a betegek állapotáról kezdősködjék, hogy frissítőket hozzon, hogy velem beszélgessen.

Valóságos jótétemény volt rám nézve az ő jövetele.

— Lásza Miklós! — igazam volt — szólt rendesen. — Ön akkor nem volt egészen meggyőződve — kedvesem . . . Ugy-e hallgat?

A hallgatás is felelet — — nem kell olyan hamar ítéletet mondani . . . Én nem vagyok szent . . . én — — (erélyesen rázta fejét) Isten irtalmazzon szegény lelkemnek — — de — — nem is képzelem, milyen helyzetben voltam számtalanszor — — jobb hallgatni róla. — De önök férfiak, higgye el Miklós, rosszul tesznek.

Vannak még nők, Miklós, a kikben van szív-tisztaság, nemesség . . . vannak kik iszonyú kinokat tudnak elviselni, mielőtt a helyes utról letérnek. Oroszországban, az igaz, ritkábbak, de itt minálunk sokan, a nevelés, a vallásosság teszi ezt.

De hallja csak Miklós — — nem borzasztó helyzet ez — — folytatta tovább hevesebben — szegény Melania — most már két férje van. És már talán holnap reggel . . . hirtelen elhallgatott.

— Bizony ez szomorú és ritka történet — szóltam végre.

— Soha sem hallotta Miklós, miért kellett első férjétől elválnia?

— Soha!

— Sok mindenféle mesét beszélnek! Ha ott fenn rendelkezhetnék, minden haszontalan szavukat tüzes kanállal égő kénben adnám be nekik a másvilágon.

Mosolyogtam.

— Bizony rosszak az emberek.

— Miklós! tegyen meg nekem egy szívességet!

Várakozással néztem rá.

— Nagyon szeretném látni — az elsőt . . . Hiszen ön ért engem.

De nem akarom, hogy ő vagy valaki más észrevegye.

(Folyt. köv.)

A kiegyezés ügye.

A feltételek, melyek szerint a kiegyezés ügye egyáltalában megoldható, mind-egyre szaporodnak. Csak kuriozumképpen említhetünk fel e feltételek közül egyet-egyét s nem azért, hogy még komolyan foglalkozzunk ezek értékével.

Most, amidőn úgy mondogatjuk, hogy a kiegyezés ügye dülőre jut s mi azért még sem tudjuk, hogy hanyadán vagyunk, azt kezdtük jó későn észrevenni, hogy a hiba tulajdonképpen a vezetésben rejlik. Azon pillanattól fogva, amidőn *Horánszky* Nándor a kvóta bizottságból kilépett, már a magyar bizottság megszűnt kvóta kérdésben azon határozottságot tanusítani, melyet az osztrákok minden törvényes alapot nélkülöző követeléseivel szemben kellett volna tanusítania. Amidőn a magyar kvótabizottság a 68:03:31:97-es arányt elfogadta ezen habár jelentéktelen emeléssel már tág kaput nyitott az osztrák bizottság 62:38 kvótájának és még számtalan kívánságnak, melyeknek ugyan alapjaik hiába keressük. Ez teszi a helyzetet megoldhatatlanná s azért a most meginduló tárgyalásokkal tulajdonképpen ott vagyunk, ahol augusztusban voltunk.

Értesüléseink a mai nap eseményeiről a következők:

Budapest, október 11. (Saj. tud. táv.)

Thun gróf osztrák miniszterelnök reggel fél nyolczkor érkezett a fővárosba. Fogadására megjelentek az itt időző osztrák kvótabizottság tagjai csaknem teljes számban s *Kaizl* dr. pénzügyminiszter.

Budapest, okt. 11. (Saját tud. táv.)

A magyar miniszterelnöki palotában ma délelőtt Thun gróf osztrák miniszterelnök és *Kaizl* dr. osztrák pénzügyminiszter *Bánffy* Dezső báró magyar miniszterelnökkel és *Lukács* László dr. magyar pénzügyminiszterrel hosszabb ideig értekeztek. Ez értekezésem, a mint hírlik, egyebek közt a kiegyezési javaslatok parlamentáris tárgyalásának esélyeiről is szó volt.

Budapest, október 11. (Saj. tud. táv.)

A miniszterelnöki palotában tartott miniszteri tanácskozáson kiszivárgott hírek szerint szóba került egy újabb provizorium

terve is. A tervet Thun gróf osztrák miniszterelnök terjesztette elő s ajánlotta a megvalósításra. A terv fölött hosszabb vita és tanácskozás volt, magyar részről azonban e tervet meglehetősen hidegen fogadták. A tanácskozásokból az tűnt ki, hogy Thun-ék a provizoriumot igen óhajtanák és hogy idejövételének egyik fő célja is tulajdonképpen ez volt.

Hogy azonban a provizoriumot miképpen szándékozik életbeléptetni az osztrák miniszterelnök, azzal még a vezető politikusok sincsenek tisztában s úgy látszik, hogy maga Thun gróf sem. Ez ideig ugyanis nem tudhatja, hogy sikerül-e neki a parlamentben többségét szerezni, mely esetben a provizorium életbeléptetését a parlament végezné, ellenkező esetben pedig a 14. §. lenne igénybe véve.

Budapest, okt. 11. (Saját tud. táv.)

A két kvóta bizottság ma d. u. 5 órakor tartotta ülését *Schönborn* gróf elnöklete alatt. A magyar bizottság a képviselőház elnökségi termében gyűlt össze, ahol üdvözölve az osztrák tagokat, átment az első számú tanácssterembe. A gyűlésen *Beer* dr., az osztrák bizottság előadója ismertette a bizottság javaslatait a kiegyezés ügyében s ezzel az ülésnek vége is volt.

A magyar bizottság ezen előterjesztésre holnap fogja megtenni választát.

TAVIRATOK.

Forradalom és alkotmányos eljárás.

Budapest, október 11. (Saj. tud. táv.)

A közigazgatási bizottság mai ülésén a vámszövetség került beható tárgyalás alá. A bizottság tárgyalásán *Bánffy* br. miniszterelnök is megjelent s azon nagyhangú kijelentéssel élt, hogy az ellenzék megakadályozhatja a tárgyalások nyugodt menetét, de ez nem alkotmányos eljárás, hanem forradalom.

Zóla asztala.

Budapest, október 10. (Saj. tud. táv.)

Mint Párisból írják, a meghirdetett árverés *Zóla* butorai ellen ma délelőtt végbement, hanem egy váratlan eredmény hirtelen az egészet megakasztotta teljes lefolyásában. Az árverés elején ugyanis *Zóla* kiadója is megjelent s egy asztalt 32.000 frankért megvett, a mivel az árverésnek egyszerre véget vetett.

Arad megye közgyűlése.

Arad, október 11. (Saját tudósítók táv.)

Aradvármegye törvényhatósági bizottsága ma folytatta tanácskozásait, még pedig a tegnapihoz képest sokkal nyugodtabb hangon és rendezesebb mederben. A vármegye közgyűlése ezuttal alább hagyott a minden adójavaslatot elvető szavazásokról s az *Almásy* örökösöknek a 284.000 frtot kiadatni rendelte a megyei alapokból.

Az osztálysorsjáték huzása.

Budapest, okt. 11. (Saj. tud. táv.)

Az osztálysorsjáték mai huzásán a 87593 számú sorsjegy 10,000 koronát nyert.

A párisi sztrájk.

Páris, okt. 11. A »Figaro« tudni

véli, hogy a vasuti alkalmazottak vidéki egyesületei a sztrájjal szemben elutasítólag viselkednek. A »Gaulois« szerint a sztrájk, úgy látszik, némi javulást mutat.

A »Journal« határozottan jelenti, hogy a Sándor-híd építésénél ma újra megkezdődik a munka. A »Matin« jelentése szerint a földmunkások képviselői a községtanács képviselői előtt formálisan kijelentették, hogy csak akkor állnak munkába, ha a többi sztrájkolókat is mind kielégítik. (Magy. Táv. Ir.)

Páris, október 11. A kályhakészítők és faszobrászok elhatározták a sztrájkot. (Magy. Táv. Ir.)

A Dreyfus-ügy.

Páris, október 11. Mornard, Dreyfusné ügyvédje, tegnap Bard-tól, a Dreyfus-ügy revíziójának előadójától, felhatalmazást kért az újrafelvételi ügyiratok betekintésére. (Magy. Táv. Ir.)

A sárgaláz.

New-York, október 11. Mississippi államban egyre terjed a sárgaláz. Attól tartanak, hogy a sárgaláz az egész államban elterjed, ha nem fordul mihamarabb hűvösebbre az idő.

KÖZGAZDASÁG.

olaszbor csempészs.

Micsoda eszközökkel dolgoznak azok, akik az olasz boroknak monarchiánkba való bevitelét életfeladatuknak tűzték ki, annak ismét fényes bizonyítékát szolgáltatja azon szeszácziós eset, mely tegnapelőtt játszódott le Fiumében:

Egy vitorlás hajó borszállítmányáról kisült, hogy azt hamis bélyegzővel és vegyelemzési bizonylattal ellátva akarták a kikötőbe csempészní. Vagyis a lepecsételt és bélyegzővel ellátott hordóban nem olyan minőségű és származásu bor foglaltatott, mint amilyen cégér alatt az a menetlevélben szerepelt, tehát minden valószínűség szerint hamis bor.

Tehát éppen azon időben, midőn Magyarországon talán az utolsó évtized leggyengébb szüretje igen fukaron jutalmazza mindazon fáradságot, szorgalmat és költséget, melyet a magyar szőlősgazdák szőlőik betelepítésére erejük végső megfeszítésével áldoztak, akkor ezernyi hektoliter számra ömlik az országba idegen földön gyártott folyadék, hogy konkurrencziát csináljon a mi természetes borainknak.

Ez alkalommal sikerült a fumei vámhivatalnak az alávaló visszaélés leleplezése, kétségtelen, hogy az abban bűnösök, ha — a miben kételkedni alig lehet — a vegyelemzés ezen vétkes manipulációra a hamisítás bélyegét is ráfogja sütni, keményen lakolnak is meg, de hány ilyen vagy hasonló eset adhatta magát elő, mielőtt ennek gyanúja felmerült és az ellenőrzéssel megbízott hatóság figyelmét az éberebb felügyeletre indította?

Csak nem régiben emlékezünk meg arról a vészes konkurrencziáról, a melyet az olasz borkereskedők a mieinknek s nem kevésbé borkermelésűnknek is az által okoznak, hogy olyan alacsony áron adják el a boraikat, a mely a természetes olasz borok beszerzési árán is jóval alul van. De hogy milyen versenyen állunk itt szemben, kiténik a most véletlenül napfényre jutott következő esetből:

A városba tegnap villámgyorsan terjedt el a hír, hogy a kikötőbe érkezett Pietro B' olasz vitorlás hajó parancsnokait, Galló A.-t és Messina Antalt letartóztatták.

A hír igaznak bizonyult. Már régebben gyanakodott a fumei m. kir. vámhivatal, hogy a két kereskedő borai, vagyis a hordók, hamis bélyegzővel vannak lepecsételve. A vámhivatal át irt a castellamarei municipiumhoz s figyelmeztette, hogy valószínűleg csalást követnek el a bélyegzőjével s azért megkereste, hogy a jövőben bizonyos jelet tegyen a bélyegzőre. Ez meg is történt, s mivel Messina és Galló továbbra is a régi bélyegzőt használták, a nagy raffineriával üzött család ilyenformán

kiderült. A vámhivatal az esetről értesítette a rendőrséget, s Armanini Antoniu rendőrbiztos és Day Maurizio detektív letartóztatták a hamisítókat. A vallatás folyamán beismerték, hogy a hamis bélyegzőt Poras Izidor fumei metszőnél rendelték. A vámhivatal azonnal lepecsételtette Pietro B. rakományát, körülbelül 1000 hektoliter, s vegyelemzés végett mintákat küldtek a nyilván vizzel s spiritsusszal pancsolt borból a központi kémiai intézetnek. Egyelőre a két csaló fogságban marad. Az olasz borkereskedők most attól tartanak, hogy a magyar és osztrák kormány újból megszigorítja a behozatal és elvámolás körül követett eljárást. Mert mit ér az, ha származási és vegyelemzési bizonylat rendben van is, ha magát a bort utközben pancsolták: mindenestre kell, hogy valamilyen uton-módon lehetetlenné tegyék a hasonló esetek ismétlődését.

Nem reméljük — hasztalan is remélnők — hogy borkereskedőink az olasz kánaánnak ily gyalázatos tüzelmek után hátat fordítsanak, de azt igenis saját reputációjuk érdekében megköveteljük, hogy ezentul az olasz eredetű borok megbírlásánál nem csak az ára, hanem azok előállítás módjának kiderítésére is fordítsanak figyelmet. A politikai hatóságok és borenőrzőbizottságok pedig országszerte fokozott éberséggel tartsák szemmel mindazon borkereskedőket, akik pinczöket olasz borokkal töltik meg és ne sajnálják a fáradságot hébe-korba mintát is venni ama külföldi, — igen sok esetben már az ország határán kívül — hamisított italokból.

A szőlőbirtokosság figyelmébe. A városi szőlőtelep kezelő bizottsága megállapításának, a helybeli szőlőbirtokosok részére, a városi hatóság által meghatározandó árak fizetése mellett mintegy 80 ezer olt. gyökeres fás és 10 ezer olt. gyökeres zöld-ojtvány fog november havában eladásra bocsájtatni. Miért is felhívunk a nagyváradi szőlőbirtokosok, hogy megrendeléseiket f. október hó 31-ig alulirotnál annál inkább tegyék meg, mivel azon időn tul megrendelések nem fogadtatnak el. Nagyváradon, 1898. október 10. **Márkus János**, hegybíró.

Nagyváradi hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradi piacon 1898. okt. hó 11-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: Ó 9.— Uj 8.70. Kétsz. buza 6.80—7.30. Rozs 6.60—7.10. Arpa 5.30—5.50. Zab 5.40—5.60. Tengeri: ó 6.—, uj 4.30. Borsó 12.—. Lencse 16.—. Bab 6.90. Köleskása 12.—. Burgonya 2.—. 100 kiló lángliszt 16.50, zsemlyeliszt 15.50, fehérkenyér liszt 14.50, barnakenyér liszt 12.—, széna fuvarral 2.—, szalma 0.50 Szalonna 70.—, 6 kiló zsup-szalma —05, 150 dkgr. alom-szalma —03. 1 köbm. bikkfa 3.20, tölgyfa 2.90, cserfa 3.35. 100 kiló marhahus 48.—. Öntött gyertya 44.—. Lámpaolaj 44.—. 1 liter ó-bor —50. Uj-bor —40. Pálinka —32. Szilva pálinka —80. Szesz 1.—. 1 mm. kősó 10.70, nyers fagyú 24.—. olvaszt. fagyú 33.—, szappan 24.—, birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—, Egy hektoliter ó-bor 33.—, uj bor 23.—, mész 1.—, kemény faszén 1.70, puha faszén 1.50, kendermag 8.—, köles 5.—, repce 12.—, dió 13.—, jmgogyoró —.—, aszu szilva —.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalonna 70, sertéshus 60, juh-hus 36, veres hagyma 6, fog-hagyma 24, bors 1.—, paprika 1.20, barnakenyér 12. Egy liter kőolaj 20. 1 mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1898. évi okt. 11-ről: Tiszta buza körülbelül 2800 hltr, kétszer. res buza 700 hltr, rozs 500 hltr, árpa 400 hlt. zab 500 hltr, tengeri 1200 hltr, burgonya 900. hltr. Lásas jószágok: Hizott sertés mintegy 130 drb, félhizott 150, sovány 250, süldő 400, malacz 800, hizott marha 18, jármás ökör 600, fejős tehén 400, borju 338, bivaly 17, juh és kecske 380, ló 375.

Marha ártáblázat 1898. október 11-ről Egy pár első rendű jármás ökör 310—330, egy pár másodrendű jármás ökör 205—285, egy pár harmadrendű jármás ökör 120—185, 1 pár fejős tehén 85—190, 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 63—83.

1 drb vágó tehén 150 kgr. 45—62, 1 drb. veres borju 10—17, 1 drb. fél éves borju 15—22, 1 drb. egy éves borju 21—30, két éves borju 31—58. 1 pár hizott sertés 54—92, 1 pár fél éves 21—24 1 pár egy éves sertés 36—54, 1 pár két éves sertés 58—82, egy jó igás ló 50—90, egy pár ökörbőr 16—21, egy pár tehénbőr 13—16 1 pár borjubőr 6—8, 1 pár lóbor 6—10.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, október 11.	
Buza őszre	8.93
Buza tavaszra	8.80
Uj tengeri	4.66
Tengeri augusztusra	—
Rozs őszre	7.75
Zab őszre	5.72

Értéktőzsde.

Budapest, október 11.

Az irányzat nyugodt.

Osztrák hitel	352.30
Magyar hitel	375.50
Allamvasut	348.—
Salgótarjáni	620.32
Wagon-kölesön	256.—
Villamos vasut	228.—
Magyar leszámítoló	262.50
Iparbank	104.25
Budapest közuti	858.—
Kereskedelmi	1011.50
Déli vasut	78.—
Rimamurányi	252.50
Magyar jelzálog	250.25

Bécs, október 11.

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel	353.25
Magyar hitel	380.—
Allamvasut	351.37
Birodalmi márka	58.88

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. október 11-én

Magyar aranyjárdék 4%	120.—
Magyar koronajárdék	98.85
Magyar vasuti kölesön aranyban 4,0%	119.25
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 1/2%	100.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	96.15
Italmérsi jog megváltási kötvény	100.15
Horvát-szlavón földterhermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölesön	161.—
Tiszabábalyozói és szegedi sorsjegyek kölesön	140.50
Osztrák járadék papirban	101.20
Osztrák járadék ezüstben	101.05
Osztrák járadék aranyban	121.—
Osztrák korona járadék	101.25
1860. Osztrák államsorsjegyek	140.50
Osztrák magyar bankrészevény	903.—
Magyar hitelbankrészevény	311.50
Osztrák hitelintézeti részevény	356.30
Páris vista	359.50
Német birodalmi márka	951.—
London vista	588.20 1/2
Páris vista	121.25 1/2
20 márkás arany	11.75

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a legdrágábbakké. **Ára darabonként 3 forint.** Jótállás mellett, míg a készlet tart. Hozzá ezüstös óraláncz 60 krajczár.

Önberetváló készülék.

Fox, valódi solingeni gyártmány, sok kiállításán kiténtetve, gyakorlás nem kell. Megvágás kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbetegségtől megment. Tartós és pénzt megtakarító. **Darabja 3 forint.**

A penge *** csillagos aczélből és a többi rész-i alpaccából vannak. Egy külön penge hozzá 1 forint.

Megrendelhető:

POLLÁK SÁNDOR főbizományosnál,
BUDAPEST, V. ker. Kálmán-utca 17.

Gyűjtőknek 5 drb után egy-egy ingyen küldetik.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi október 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.					
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	T. v.
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	1 55	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	4 06	1 31	6 00	2 29	6 05
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 54	—	Nagykátá >	10 20	3 05	7 54	10 16	—	Debreczen >	5 22	3 —	6 55	3 56	8 20
Csucsá >	12 52	7 09	9 19	8 32	4 49	Szolnok >	11 19	4 23	9 27	11 31	—	Érmihályfalva érk.	6 35	4 01	7 38	4 58	9 47
Bucsa >	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka >	—	—	9 50	9 10	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	Sáp >	† 1 17	† 6 15	12 24	2 27	5 38	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Élesd >	† 1 48	† 7 59	10 25	9 48	6 42	B.-Ujfalu >	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Várad-Velenceze >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Nagyvárad érk.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad érk.	2 11	7 07	1 48	3 42	7 22	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	7 14	2 06	3 58	1 22	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze >	2 24	—	2 30	4 05	1 31	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Mező.-Keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	1 46	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd >	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
B.-Ujfalu >	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd >	† 3 04	† 7 56	3 21	4 56	2 50	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Sáp >	† 3 33	† 9 38	12 47	12 25	4 49	Rév >	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Sáránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka >	—	—	4 06	5 43	4 08	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
P.-Ladány >	4 03	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa >	—	8 51	4 27	6 04	4 36	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá >	4 16	9 06	4 53	6 31	5 03	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Nagy-Kátá >	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad >	4 52	9 37	5 32	7 16	—	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Budapest érk.	7 50	1 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár érk.	5 55	10 37	6 59	8 33	—	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.							
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.				
Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Szeged ind.	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Arad ind.	5 10	11 20	9 35				
Ósi >	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vásárhely >	4 44	11 05	7 57	Gyula >	12 21	6 34	10 21	Kurtics >	5 39	11 52	10 07				
Less >	10 48	4 56	8 06	Orosháza >	5 39	11 54	9 38	Békés-Csaba >	2 23	7 17	4 32	Kétegyháza >	6 14	12 37	10 54				
Gyapju >	10 56	5 04	8 18	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza >	2 54	7 44	5 03	Békes-Csaba >	7 —	2 33	4 50				
Cséffa >	11 0 —	5 12	8 29	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Kurtics >	3 28	8 20	5 38	Gyula >	7 27	3 05	5 26				
Szalonta >	11 26	5 37	9 08	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Arad érk.	3 55	8 47	6 05	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31				
Kötegyán >	11 46	† 5 57	9 37	Kötegyán >	† 7 56	3 39	6 09	Szombatság-Rogoz—Dobrest.								Dobrest—Szombatság-Rogoz.			
Sarkad >	11 57	6 9	9 51	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55	—	Dobrest ind.	4 22	6 36	—				
Gyula >	12 21	6 34	10 21	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Nánhegyesel >	† 6 34	† 8 21	—	Nánhegyesel >	† 4 32	† 4 49	—				
Csaba >	2 10	7 22	4 44	Gyapju >	—	4 42	7 29	Dobrest érk.	6 44	8 31	—	Szombatság-Rogoz érk.	4 56	7 17	—				
Orosháza >	3 10	8 32	5 50	Less >	9 04	5 00	7 51	Nagyvárad—Gyoma.								Gyoma—Nagyvárad.			
H.-M.-Vásárhely >	4 00	9 26	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 16	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	—	Gyoma ind.	3 40	2 40	—				
Szeged >	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31	Ósi >	6 08	2 51	—	Déva-Ványa >	4 37	3 43	—				

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyoma.				Gyoma—Nagyvárad.							
	V. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Th. v. sz. sz.	V. v.		V. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	V. v.					
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	—	Vaskóh ind.	4 30	2 —	—	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	—	Gyoma ind.	3 40	2 40					
V.-Velenceze >	4 05	2 51	—	Lunka-Rézbánya >	† 4 42	† 2 43	—	Ósi >	6 08	2 51	—	Déva-Ványa >	4 37	3 43					
Félix-Fürdő >	4 32	3 13	—	Szudrics >	5 09	3 12	—	Uj-Palota >	6 24	3 05	—	Körös-Ladány >	5 13	4 25					
Kardó >	4 50	3 27	—	Belényes >	5 37	3 52	—	Gyires >	6 41	3 17	—	Szeghalom >	5 40	4 56					
Magyar-Gyepes >	5 50	4 17	—	Sonkolyos >	† 5 58	† 4 15	—	Körösözög >	7 02	3 36	—	Vésztő >	6 12	5 38					
Tasádfő >	6 07	4 31	—	Belényes-Ujlak >	6 10	† 4 27	—	Szakál >	7 39	4 05	—	Kót >	6 38	6 02					
Drág-Cséke >	6 30	4 45	—	Borz >	† 6 19	† 4 37	—	Nagy-tóti >	7 55	4 21	—	Iráz >	6 52	6 23					
Magyar-Cséke >	6 50	† 5 —	—	Sólyom >	6 35	4 58	—	Komádi >	8 25	4 32	—	Komádi >	7 10	7 04					
Dusesd >	† 7 05	† 5 12	—	Gyanta >	6 56	† 5 19	—	Iráz >	8 42	4 49	—	Nagy-tóti >	7 22	7 19					
Szombatság-Rogoz >	7 46	5 47	—	Hollód >	7 10	5 34	—	Kót >	9 19	5 14	—	Sakál >	7 48	7 48					
Hollód >	7 58	5 58	—	Szombatság-Rogoz >	7 31	6 03	—	Vésztő >	9 44	5 32	—	Körösözög >	8 11	8 13					
Gyanta >	8 12	6 11	—	Dusesd >	† 7 55	† 6 34	—	Szeghalom >	10 34	6 13	—	Gyires >	8 33	8 33					
Sólyom >	8 38	6 36	—	Magyar-Cséke >	† 8 07	6 49	—	Körös-Ladány >	11 —	6 31	—	Uj-Palota >	8 47	8 53					
Borz >	† 8 53	† 6 50	—	Drág-Cséke >	8 26	7 17	—	Déva-Ványa >	12 03	7 21	—	Ósi >	9 03	9 12					
Belényes-Ujlak >	9 05	7 01	—	Tasádfő >	8 40	† 7 33	—	Gyoma érk.	12 45	8 06	—	Nagyvárad érk.	9 20	9 30					
Sonkolyos >	† 9 18	† 7 13	—	Magyar-Gyepes >	8 54	7 50	—	Nagyvárad—Érmihályfalva								Érmihályfalva—Nagyvárad.			
Belényes >	10 04	7 47	—	Kardó >	9 27	† 8 31	—	Nagyvárad ind.	6 50	5 40	—	Érmihályfalva ind.	5 05	5 20	—				
Szudrics >	10 27	8 09	—	Félix-Fürdő >	9 40	† 8 45	—	B.-Püspöki >	7 17	5 57	—	Érselind >	5 37	6 01	—				
Lunka-Rézbánya >	10 56	† 8 21	—	V.-Velenceze >	10 01	9 09	—	Bihar >	7 44	6 20	—	Székelyhid >	6 14	6 46	—				
Vaskóh érk.	11 12	8 49	—	Nagyvárad érk.	10 11	9 19	—	Paptamási >	8 13	6 48	—	Nagykátá >	6 27	7 00	—				

Székelyhid—Margitta				Margitta—Székelyhid			
	V. v.	V. v.	V. v.		V. v.	V. v.	V. v.
Székelyhid ind.	9 50	7 55	—	Margitta ind.	4 35	4 45	—
Apátkeresztur >	10 46	8 41	—	Monos-Petri >	4 46	4 56	—
V.-Ábrány >	11 03	8 55	—	V.-Ábrány >	4 57	5 08	—
Monos-Petri >	11 16	9 06	—	Apátkeresztur >	5 13	5 26	—
Margitta érk.	11 28	9 16	—	Székelyhid érk. reg.	5 54	6 07	—

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelenti

A * jelzettek feltételes megálló helyek.

Nyomatott laptulajdonos: Szent-László-nyomda részvénytársaság nyomdájában Nagyváradon.